

Constituziun dalla Pleiv catolica Tujetsch

I. Determinaziuns generalas

Art. 1 Concepciun

Sefundond sin artechel 11 dalla constituziun catolica e sin la constituziun dalla baselgia catolica dil Cantun Grischun exista a Tujetsch ina pleiv roman-catolica. La pleiv ei ina corporaziun dil dretg public. Ses cunfins securarclan cun quels dalla vischnaunca politica da Tujetsch.

Art. 2 Commembers

Commembers dalla pleiv ein, senza differenza da naziunalitad e dil dretg da burgheis, tuttaas personas da confessiun roman-catolica che habiteschan en Tujetsch. L'extrada ord la Baselia catolica vegn renconuschida mo sin fundment d'ina declaronza a scret per mauns dalla suprastonza dalla pleiv. Quel ch'extrescha paga la taglia pigl entir onn.

Decisiun dils 25-06-1996 dalla cumissiun adminmistrativa dil Corpus catholicum:

Per igl onn da taglia current ei la taglia mo da pagar pro rata temporis.

Art. 3 Intent

- a) La pleiv promova il contact denter ils commembers e sustegn en collaboraziun cun il plevon la veta religiosa e morala.
- b) Ella procurescha per ils mieds necessaris dalla pastoraziun e protegia la libertad digl operar pastoral.
- c) Ella promova vicendeivlamein relaziuns cun buca catolics e gida a sligiar pensums generals el spért ecumen.
- d) Ella risguarda era ils basegns dils hosps, dil personal da stagiun e dils luvrers jasters.

Art. 4 Petizium

Scadin commember dalla pleiv sa inoltrar propostas, giavischs e reclamaziuns che pertuccan damondas specialas ni generalas dalla pleiv. Quellas ston vegnir fatgas a scret per mauns dalla suprastonza. La suprastonza ei obligada da prender posiziun a scret enteifer treis meins.

Art. 5 Iniziativa

Propostas a scret alla radunonza dalla pleiv ein d'inoltrar cun ina cuorta motivaziun alla suprastonza. Ellas ston esser suttascrettas da silmeins 50 votants/as. La suprastonza ei obligada da suttametter ina tala iniziativa enteifer treis meins alla radunonza dalla pleiv e quei ensemen cun sia posiziun ni eventualmein cun ina cunterproposta.

Art. 6 Moziun

Scadin votant/a ha il dretg da far propostas a caschun da radunonzas dalla pleiv era partenent fatschentas e caussas ch'ein buca publicadas sin la gliesta da tractandas. Vegn ina tala proposta acceptada dalla radunonza sco moziun, sto la suprastonza suttametter rapport e proposta alla proxima radunonza.

Art. 7 Interpellaziun, dretg d'informaziun

A caschun d'ina radunonza dalla pleiv sa scadin votant/a pretender sclariment dalla suprastonza pertuccont situaziun ni liquidaziun d'ina fatschenta. Quella sto buca star en connex cun las tractandas publicas. La suprastonza sa dar risposta sco suonda:

- a) immediat
- b) uffical a scret ella Tuatschina (fegl uffical)
- c) a bucca, a caschun dalla proxima radunonza dalla pleiv
- d) snegar il sclariment sche impurtonts interess dalla pleiv ni tiarzas personas giustificeschan quei.

Art. 8 Dretg da votar e d'elecziun

Il dretg da votar e d'elecziun possedan tuts umens e femnas catolics/as suenter haver cumpleniu la vegliadetgna perscretta ella costituziun dalla baselgia catolica dil Grischun ed aschilunsch ch'els han il dretg da burgheis svizzer e dimora en la pleiv ed ein cheu sesents dapi treis meins. Personas jastras (digl exterior) possedan tuts dretgs dils indigens, aschilunsch ch'els ein en possess d'ina lubientscha da dimora.

Art. 9 Eligibladad

Scadin commember/a dalla pleiv cul dretg da votar sa vegnir elegius en uffeci ni cumissiun. Ei exista negin sforz d'uffeci.

Art. 10 Exclusiun

Parents e quinaid/das en lingia directa, conjugals e fargliuns astgan buca appartener el medem temps al medem organ dalla pleiv. Quels motivs d'exclusiun valan era per cumissiuns ni denter commember dalla pleiv ed ils revisurs.

Art. 11 Recusaziun

In/a commember/a d'in organ dalla pleiv, d'ina cumissiun ni dalla radunonza ei obligaus da s'absentar tier votaziuns e tractaziuns, sch'ina fatschenta pertucca el sez, ni sch'in da ses parents tochen el grad menziunaus egl artechel 10 ha in interess personal direct en caussa. En cass da dispeta decida igl organ pertuccau, en assenza digl interessau, schebein ils motivs da s'absentar seigien obligonts.

Art. 12 Temps d'uffeci

La perioda d'uffeci cuozza per mintga commember/a treis onns. Per il delegau dil Corpus catholicum valan las ordinaziuns dalla baselgia catolica grischuna.

II. Determinaziuns organisatorics

Art. 13 Organs

Il organ dalla pleiv ein:

- 1) La radunonza generala
- 2) La suprastonza
- 3) Il revisurs da quen
- 4) Il ugaus da baselgias e capluttas

Il cussegl pastoral dalla pleiv ei in organ ecclesiastic ed in ligiom denter pleiv e plevon. Sias funcziuns, sias cumpetenzas e cumposiziuns vegnan normadas en atgnas statutas.

1. La radunonza generala

Art. 14 Suprem organ

La radunonza generala ei il suprem organ dalla pleiv, ella cumpeggia il commembers e las commembras cun dretg da votar.

Art. 15 Cumpetenzas

La radunonza generala ha surtut las suandontas cumpetenzas:

- a) Elecziun dils plevons enteifer las prescripziuns ecclesiasticas.
- b) Elecziun dalla suprastonza dalla pleiv:
 1. dil president
 2. dils ulteriurs commembers
- c) Elecziun da dus revisurs da quen e dus suppleants.
- d) Elecziun da commembers dil Cussegl pastoral, tenor statutas dil Cussegl pastoral.
- e) Elecziun dil/s delegau/ai dil Corpus Catholicum sco era dad auters uordens obligonts.
- f) Relasch e midada dalla constituziun e dalla lescha da taglia.
- g) Approbaziun dil quen annual e dil preventiv.
- h) Fixaziun dil pei da taglia tenor reglament da taglia da cult.
- i) Conclus davart expensas che survargan la cumpetenzas dalla suprastonza.
- j) Scadina vendita e scadin brat da beins immobiliars e terren, sco era mutaziuns ed impegnaziuns da tals, plinavon engrevegier ni favorisar quels cun dretgs pesunals e dretgs reals restrenschi, reselvau il consentiment digl ordinariat episcopal.
- k) Decisiuns sur damondas reselvas expressivamein alla radunonza ni che vegnan dalla suprastonza ad ella.
- l) Conclus concernent menar process e recuors.

Art. 16 Convocaziun

La radunonza generala ha liug mintg'onn el decuors digl'emprems semester. La convocaziun ei da far silmeins diesch dis avon, entras publicaziun ufficiala.

Radunonzas extraordinarias vegnan convocadas sin giavisch da silmeins 30 commembers/as, ni sche la suprastonza anfla ei per opportun.

Art. 17 Conclus

La radunonza generala sa concluder sch'ella ei convocada el senn da questa constituziun.

Ulteriurmein astga ei sulettamein vegnir votau sur da tractandas ch'ei stadas publicadas tenor uorden e ch'ei vegnidas predeliberadas dalla suprastonza.

Per regla vegn decidu cun tscharna, nun ch'ina tiarza dils votants/as presents/as pretendien scrutini.

Tier tuts conclus ei la maiortad absoluta dallas vuschs valeivlas necessaria. Ein las vuschs ulivas decida il president.

Tier elecziuns vala ella secunda tscharna u scrutini ni il relativ pli.

Ein las vuschs ulivas decida la sort.

2. La suprastonza

Art. 18 Cumposiziun

La suprastonza ei igl organ executoric ed administrativ dalla pleiv sco era organ dil Corpus Catholicum.

Ella consista ord:

- a) president
- b) actuar e vicepresident
- c) cassier
- d) plevon (ex officio)

La suprastonza seconstituescha sezza, priu ora il president.

Art. 19 Cumpetenzas

Las obligaziuns e cumpetenzas dalla suprastonza ein:

- a) Representar la pleiv envers autoritads ecclesiasticas e politicas.
- b) Preparar las fatschentas per mauns dalla radunonza generala ed exequir ils conclus.
- c) Survigilar l'administraziun e preparar il preventiv dalla pleiv.
- d) Survigilar l'administraziun e prender conclus sur d'investiziuns da baselgias e capluttas che survargan igl importo da frs. 1'000.00. Plinavon examinescha la suprastonza era annualmein ils quens da quellas.
- e) Concluder sur d'expensas unicas entochen frs. 15'000.00 netto ed entochen frs. 5'000.00 netto expensas che serepetan onn per onn.
- f) Menar process e recuors e serrar contracts e convenziuns risguardond litera e. Ei stat liber alla suprastonza da suttametter la damonda alla radunonza generala.
- g) Fixar la paga dil plevon cun risguardar las directivas dil Corpus Catholicum e firmar il contract.

- h) Survigilar las extradas da commembers/as cun commmunicar agl uffeci da taglia.
- i) Cooperar tier l'execuziun da leschas, uordens e conclus.
- j) Eleger e fixar la paga dils calusters/as, organists/as, dirigents/as, catechets/as ed ils necessaris gidonters tenor basegns. L'elecziun dils dirigents/as succeda denton entras ils chors baselgia. Il chor baselgia duei vegnir consultaus avon l'elecziun digl organist/a.
- k) Eleger ugaus baselgia e caplutta e fixar lur pagas.
- l) Tuttas fatschentas suttascriba il president ensemen cun igl actuar ni cassier.

Art. 20 President

Il president convochescha las radunonzas generalas e las sesidas dalla suprastonza ed empeila quellas. Per cass ch'el ei impediuis vegn el substituius entras il vicepresidente.

Art. 21 Actuar

Igl actuar scriva il protocol dallas radunonzas generalas e dallas sesidas dalla suprastonza. Il protocol ei da presentar alla proxima radunonza ni sesida e vegn suttascrets digl actuar e president.

Art. 22 Cassier

Il cassier administrescha la facultad dalla pleiv e meina ils quens. Igl incasso dalla taglia vegn surdaus alla canzlia communal.

Art. 23 Delegaziun

La suprastonza sa delegar pensums al peresident, a singuls commembers ni ad ina cumissiun per liquidaziun. Sur dil resultat han ils incumbensai da rapportar alla suprastonza.

Art. 24 Uorden da faschenta

La suprastonza serimna sin invitaziun dil president aschi savens che las fatschentas damondan, ni sin giavisch da 2 commembers. Ella sa concluder valeivlamein, sche la maioritad dils commembers da suprastonza cun dretg da votar ein presents. Scadin commember dalla suprastonza che fa part dalla seduta ei obligaus da votar.

3. Revisurs da quen

Art. 25 Cumpetenzza

La cumissiun da revisiun secumpona da 2 commembers. Ella seconstituescha sesezza. Ils revisurs examineschan annualmein ils quens ed il menaschi financial sco era general dalla pleiv. Els rendan rapport e fan propostas a scret:

1. alla suprastonza
2. alla radunonza generala, aschilunsch sco necessari

(artechel 25 e 26 ein vegni approbai dalla radunonza generala dils 23-04-2001)

4. Fundaziuns ed ugaus

Art. 26 a Fundaziuns ecclesiasticas

Sin territori dalla vischnaunca da Tujetsch existan las suandontas fundaziuns ecclesiasticas:

- Baselgia s. Vigeli Sedrun
- Baselgia s. Giachen Rueras
- Baselgia s. Gion e s. Paul Selva
- Caplutta s. Clau Tschamutt
- Caplutta s. Brida
- Caplutta s. Bistgaun Giuv
- Caplutta da Nossaduna Zarcuns
- Caplutta s. Onna Camischolas
- Caplutta s. Giusep Bugnei
- Caplutta s. Antoni Surrein
- Caplutta s. Leci Cavorgia

Tenor il document da fundaziun vegnan las sur numnadas fundaziuns ecclesiasticas representadas ed administradas dalla suprastanza dalla pleiv.

Ils fondos da messas perpetnas e messas fundadas dallas baselgias, la facultad e las donaziuns da baselgias e capluttas vegnan administradas dil cassier dalla pleiv. Per mintga fundaziun meina il cassier in conto singul.

La revisiun dils quens dallas fundaziuns ei suttamessa alla controlla dils revisurs da quen dalla pleiv. La controlla dallas messas perpetnas e messas fundadas a quella dil plevon.

Art. 26 b Ugaus da baselgias e capluttas

Tuttas baselgias e capluttas han in ugau. Ils ugaus baselgias e capluttas survigileschan ed han quitaun da quellas. Els procuran pil necessari per la baselgia ni caplutta e per il survetsch divin en entelgientscha cun il plevon e la suprastanza dalla pleiv. Els traien en las unfrendas e dattan giu quellas al cassier dalla pleiv il qual paga era ils quens currentes. Expensas unicas entochen frs. 1'000.00 schaijen en la cumpetenzza dils ugaus cul cassier dalla pleiv.

El decuors dall'emprema mesadad digl onn, denton avon la radunonza generala fa la suprastanza dalla pleiv ina visetta allas baselgias e capluttas dalla pleiv da Tujetsch. Tier quella visetta dat igl ugau ina survesta sur dalla baselgia ni caplutta. Il cassier dalla pleiv orientescha sur dil quen dalla baselgia ni caplutta e dat ina copia da quel agl ugau.

En damondas che pertuccan il manteniment digl object ed igl inventari ferm da baselgias e capluttas sco era per expensas che survargan las cumpetenzas digl ugau cul cassier, sa igl ugau seolver tier il president dalla pleiv. En quei cass decida la suprastanza dalla pleiv ensemen cul plevon a norma da sias cumpetenzas.

III. Ordinaziuns finanzialas

Art. 27 Administraziun da facultad

La pleiv procura per ina buna administraziun da siu fatg. Il quen da menaschi duei sebasar sin in saun fundament fagend amortisaziuns e reservas. Il quen da menaschi ei da serrar giu mintgamai sin ils 31 da december. La facultad sils fondos ei da plazzar cun sufficienta segirezia.

Art. 28 Taglia da pleiv

Las expensas da pleiv vegnan per gl'emprems cuvretgas cun las entradas dalla pleiv ord ils beins dalla pleiv.

Per curclar las expensas currentas per cultus e pastoraziun, per pagar eventuels deficits e per auters basegns dalla pleiv vegn incassau ina taglia da cultus.

Il regulativ da taglia circumscriba ils detagls.

Art. 29 Diever

La taglia vegn applicada per:

- a) Expensas dalla pastoraziun e dil cultus.
- b) Eventual susteniment per l'erecziun ed il mantenient d'objects (baselgias, capluttas e baghetgs) che surveschan alla pleiv.
- c) Augmentaziun dalla facultad dalla pleiv (fondos, fundaziuns).
- d) Curclar eventuels deficits.
- e) Auters basegns dalla pleiv.

Art. 30 Approbaziun episcopala

Per vender, brattar ni impegnar beins da fondos ecclesiastics inclusiv ojects da cultus e d'art, per cumprar schischom e prender si emprests drova ei l'approbaziun digl ordinariat episcopal. Pigl auter valan per l'administraziun dalla facultad dallas baselgias e pervendas las respectivas determinaziuns dil dretg canonic.

IV. Recuors

Art. 31 Dretg da recuors

Encunter conclus e decrets dalla suprastanza e dalla radunonza generala sa vegnir recurriu enteifer 20 dis tier la cumissiun da recuors dil Corpus Catholicum tenor art. 25 ss dalla constituziun cantunala dalla baselgia roman-catolica dil cantun Grischun.

V. Determinaziuns generalas

Art. 32 Revisiun

Questa constituziun sa da tut temps vegnir revedida parzialmein ni totalmein. Leutier ei l'approbaziun dalla cumissiun administrativa dil Corpus Catholicum necessaria.

Art. 33 Vigur

Questa constituziun passa en vigur cun l'acceptaziun entras la radunonza generala e cun l'approbaziun dalla cumissiun administrativa dil Corpus Catholicum.

Cheutras vegnan tuttas disposiziuns existentas che cunterfan a questa constituziun messas ord vigur.

Aschia concludiu entras la radunonza generala dils 17-06-2019 e dils 09.10.2019 e revediu ils 22-05-2019.

Per la pleiv Tujetsch:

Il president

Arthur Caduff

Igl actuar e vicepresident

David Tuor

Approbau dalla cumissiun administrativa dil Corpus Catholicum: **5. Jan. 2020**

Der Präsident:

Der Sekretär:

